spisovatel věren své theorii o podílu parlamentu na výkonu moci zákonodárné ve státech monarchických. [1]) *řk.*

Státoprávní politika. (Knihovna Samostatnosti seš. 23.—29., sv. XI.) V Praze 1903. — *Hajn A.: Politické strany u nás.* V Pardubicích 1903.

Oba spisy mají pro ústavní právo zajímavost pouze potud, pokud obsahují názory různých politických stran na povahu historického práva státního českých zemí a na jeho poměr k nynější říšské ústavě. Prvý spis jedná o podstatě státního práva v historickém vývoji, o významu jeho se stanoviska národnostního, kulturního a národohospodářského, dále pak o vývoji státoprávní politiky od 1848 do přítomnosti a o státoprávní politice přítomnosti i budoucnosti. V právnickém a státovědeckém podkladu líčení drží se spis celkem starších formulací, ač nikoli veskrze správně; [2]) nedostatek přesného dogmatického vymezení státoprávních pojmů lze však omluviti především politickým účelem spisu. *řk.*

Przegląd prawa i administracyi 1902. Jan Guckler, Kilka uwag do kwestyi odszkodowania za nierogaciznę wybitą z powodu pomoru, práce zabývající se sociálně důležitou otázkou náhrady škody za dobytek v případu moru poražený, jejíž zákonné upravení cís. nařízením ze dne 2. května 1899 č. 81. ř. z. a ze dne 15. září 1900 zanechává mnoho pochybností a případů nerozhodnutých. — Prof. Dr. *St. Starzyński* pokračuje z minulého ročníku v otázkách právně-politických, jež byly předmětem rokování sněmovních (haličských) v r. 1901 a 1902 a jedná o zákonodárné činnosti sněmu 1902. *Dr. Čk.*

Czasopismo prawnicze i ekonomiczne 1902. Dr. *Tad. Bresiewicz* dokončuje z minulého ročníku práci svou o smlouvách administrativních. — Prof. Dr. *Madejski,* Polityczne prawo wolności narodowej; práce vydaná 1901 německy v 2. sešitě Studien zur Rechtssprechung des Reichsgerichtes. Stanoviv nejprve pojem kmene národního a národa, zabývá se autor otázkou podnětu práva článkem 19. zákl. zák. garantovaného, jakož i jeho obsahem a před-

---

[1]) V. o tom Sbor. II. 416.

[2]) Z četných dokladů: Na p. 27. se praví, že »státoprávní postavení království Českého, zračí se také v naprosté samostatnosti zemského majetku, který jest zemským majetkem státním«. V majetkové samostatnosti země dochází však výrazu pouze její povaha jako korporace; z pouhé majetkové samostatnosti nedá se ještě ani dokázati *veřejnoprávný* ráz země jako korporace; státoprávní postavení země (a všech zemí cislajtanských) dochází výrazu jedině potud, pokud země vykonávají funkce jako jiné státy a pokud mají vlastní skutečné *státní orgány*, které jinak jen státům přísluší. Státoprávní postavení země nepřesahuje tedy nijak obor zemského zřízení, zemské ústavy, pokud tato obsahuje normy rázu státoprávního. Povaha země, jako majetkového subjektu, nezaručuje jí ještě žádné státoprávní povahy. — Na p. 127. vyložen byl rozdíl státního práva a autonomie tak, že by dle tohoto výkladu žádný dílčí stát spolkového státu, protože dílčí státy mají jen autonomii v záležitostech spolkové ústavě nepřikázaných, nebyl státem s vlastní zákonodárnou mocí a nebyl by dle uvedeného nejasného výkladu vůbec ani státem. Že naše zemské sněmy jsou bezprostřednými orgány právě tak jako říšská rada, o tom není dnes v státovědecké literatuře žádných pochybností.

mětem. Pak pojednává o způsobilosti právní, zejména o otázce, zdali a pokud osobám právnickým náleží způsobilost právní k ochraně národnosti. — Doc. Dr. *Rostworowski*, Ostatnie reforma prawa wyborczego w Belgii; jedná o poslední reformě práva volebního v Belgii a zásadě poměrného zastoupení.

Dr. Čk.

Mezinárodní právo.

1. Dr. *Franz* v. *Liszt*, Das Völkerrecht systematisch dargestellt. 2. Aufl., Berlin, Haering, 1902. Str. VI. + 412. — 2. Dr. *Karl Gareis*, Institutionen des Völkerrechts. 2. Aufl., Giessen, Roth, 1901. Str. XII. + 320. — 3. Dr. *Albert Zorn*, Grundzüge des Völkerrechts. 2. Aufl., Leipzig, J. Weber, 1903 (Str. VI. + 315.) (Webers Illustrierte Katechismen. Bd. 79.). — 4. Dr. *Quaritsch*, Compendium des Europäischen Völkerrechts. 7. Aufl., erg. v. Dr. C. Goesch, Berlin, Weber, 1901. Str. 165.

5. *Henry Bonfils*, Manuel de droit international public (droit des gens). 3. éd. rev. p. Paul Fauchille, Paris, Rousseau, 1901. Str. VIII. + 914. — 6. *René Foignet*, Manuel élémentaire de droit international public. 4. éd., Paris, Rousseau, 1902. Str. 430.

7. *Ф. Мартенсъ*, Современное международное право цивилизованныхъ народовъ. 4. изд. С. Петербург. I. T. 1898, str. XXV. + 434., II. T. 1900, str. XII. + 618. + XL. — 8. *П. Казанскій*, Введеніе въ курсъ международнаго права. Одесса, 1901. Str. IX. + 386. — 9. *Э. К. Симсонъ*, Система международнаго права. Томъ I. С. Петербургъ, 1900. Str. VI. + 183.

Udalosti posledních let v životě mezinárodním, válka španělskoamerická a jihoafrická, intervence velmocí v Číně a zvláště výsledky Haagské konference míru z r. 1899 poskytly hojnost nové látky nejen k řadě monografických prací, nýbrž i k novým vydáním některých učebnic a soustav mezinárodního práva.

Ad 1. V německé literatuře vyšla v rozšířeném, přepracovaném vydání učebnice *Lisztova*, požívající pro své didaktické přednosti: jasné, přehledné a výborné formální spořádání látky, stručný, však obsažný a živý výklad, opatřený dobrým výběrem literárních dokladů i positivních příkladů s vymezením politických a filosofických úvah, zaslouženého rozšíření. Některé původní názory spisov. (na př. o t. zv. základních právech států a j.) došly všestranné pozornosti. Plán spisu zůstal celkem nezměněn (úvod o pojmu, pramenech, dějinách a literatuře, pak ve čtyrech oddílech nauka o právních subjektech a jich právním postavení, o mezinárodních poměrech států vůbec, o mezinárodní právní úpravě a správě společných interessů v míru, spory státní a jich uklizení). Novotou připojeny jsou na konci některé texty: 1., 2. a 3. Pařížský mír 1814, 1815, 1856, čtyrspolek 1815, Berlínský mír 1878 a závěrečná akta Haagské konference 1899), jež bylo by záhodno doplniti snad ještě závěrečnou aktou Vídeňského kongressu 1815, deklarací Petrohradskou 1868 i Ženevskou konvencí 1864.